

A Módszertani Közlemények örömmel tesz eleget annak a felkérésnek, melyet Nanszákné dr. Cserfalvi Ilona, a Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola főigazgató helyettese, a neveléstudomány kandidátusa szerkesztőségünkhöz intézett, hogy adjunk rendszeresen folyóiratunkban hírt az Alkotó Pedagógusok és Nevelőintézmények Egyesületének (APNE) munkájáról, tevékenységéről. Az egyesület Debrecenben dr. Petrikás Árpád egyetemi tanár kezdeményezéséhez tartozott, közel 36 intézmény közreműködésével. Ők halála után is tovább szeretnék folytatni a professzor úr által elindított munkát, sőt újabb iskolákat is szeretnének megnyerni az ügynek. Ennek a nemes szándéknak eleget téve, adjuk most közre a hozzánk küldött APNE-iskolák írásainak egyikét, hogy kedvet teremtsünk másoknak is a csatlakozáshoz. A további írások közzését is szívesen vállaljuk, annál is inkább, mert valóban iskolai műhelymunkákról adnak számot, kiérlelt gyakorlati tapasztalatokat összegeznek a szerzők.

DR. DOBCSÁNYI FERENC
főszerkesztő

SZABÓ IMRÉNÉ
igazgató
Kazinczy Ferenc Általános Iskola
Miskolc

A Kazinczy Ferenc általános iskola pedagógiai munkájáról

*„Az iskolát úgy tekintem,
mint az emberiség kertjét.”
(Németh László)*

Iskolánk, a Kazinczy Ferenc Általános Iskola Miskolc város Avas-Dél lakóközösségének első iskolájaként 1975-ben nyitotta meg kapuját. Jellegetesen nagyvárosi lakótelepi iskola vagyunk. Ma is 800 fő feletti tanulólétszámmal dolgozunk. Az iskolánkban 61 pedagógus tanít, 25 egyéb dolgozóval kiegészülve végezzük pedagógiai munkánkat.

TANULÓINK ÉS A SZÜLŐI HÁTTÉR

Tanulóink 43%-a az iskolakörzeten belül, 57% körzeten kívüli (9% vidékről jár be). A családok 70-75%-a tízemeletes házakban él, a többiek családi vagy sorházban.

A szociális helyzet a '90-es években megromlott, a gazdasági, társadalmi változások kedvezőtlenül hatottak a családok életére, ma sokan komoly anyagi problémákkal élnek. Magas a munkanélküliek aránya is. A tanulói összetétel heterogén: képességek és anyagi helyzet alapján egyaránt.

Pedagógiai programunk szerint mi arra vállalkoztunk, hogy olyan általános iskola kívánunk lenni, „amely minden értelmileg ép gyermeket eljuttat egy bizonyos alapszintig ismeretanyagban, készségben, képességben. Alkalmassá teszi a tanulmányok folytatására, a társadalmi munkamegosztásba való későbbi bekapcsolódásra és a testileg, szellemileg, erkölcsileg egészséges életvitelre. Ugyanakkor iskolánk meg akar felelni speciális képzés (emelt szintű nyelvtanítás) keretében azon szülők és gyermekek igényeinek is, akik az elit iskolák valamelyikében kívánják tanulmányaikat folytatni.”

Tehát mi iskolája vagyunk minden gyermeknek, aki iskolánkat választja. Pedagógiai munkánkban minden nap meg kell vívunk harcunkat az eredményekért. Ennek gyümölcsét, szakmai mutatóinkat jónak minősítjük.

TEVÉKENYSÉGI RENDSZERÜNK

A struktúránk:

- 1975-től angol tagozatos iskola vagyunk, 1990-től az 1. osztálytól tanítunk idegen nyelvet: a Zsolnai-féle NYIK-es osztályban németet, a többiben angolt. Emelt óraszámban a 3. osztálytól. 1999-től az „a” osztályunk magyar-angol két tanítási nyelvű osztály lett.
- A „b” osztályok a Zsolnai-féle NYIK-program szerint tanulják az anyanyelvet, irodalmat – sajátos pedagógiával –, de csak az alsó tagozat 1–4. évfolyamán.
- A „c” és „d” osztályok általános tantervűek. A „d”-sek alacsonyabb létszámúak, hogy a gyengébb képességű tanulókkal eredményesebb lehessen a munka. (Az új program szerint a „c”-sek báboznak – komplex művészeti nevelés keretében.)

Az 1998-ban hatályba lépett pedagógiai programunk már évfolyamonként 3-3 tanulócsoportot tervez; jelenleg a felső tagozaton még 4-4 osztály működik. A felső tagozaton egységes tantervű a képzés.

1985-ben kaptam vezetői megbízásomat. Akkor 1360 fős tanulólétszámmal működött iskolánk. Tudtam, a feladatot – korszerű tartalommal és módszerekkel – csak úgy oldhatom meg, ha csatlakozom a debreceni KLTE Neveléstudományi Tanszék köré csoportosuló önfejlesztő iskolák közösségéhez. Így köteleztem el magam, magunkat – vállalva a rendszeres tanulást, a programokon való részvételt, a közös munkát.

Első együttes tevékenységünk a pedagógusközösség belső működésének feltárása és elemzése volt. (A Pedagóguskutatás című elemzéshez így mi is hozzájárultunk.) Szorongva készültünk a feladatra, hisz tantestületünkben addig nem volt gyakorlata a tudományos igényességgel összeállított kérdőíves felmérésnek. Izgatottan vártuk az eredményt is. Az összegzés világossá tette, komoly erőfeszítéseket kell tennünk annak érdekében, hogy rendszerezettebben, tudatosabban – így eredményesebben is – végezhessük munkánkat. Ehhez megvolt a törvényi háttér is, hisz az oktatásról szóló 1985. évi I. tv. szakmai önállóságot biztosított a nevelési-oktatási intézmények számára.

A felmérés alapján kirajzolódtak a fejlesztésre váró pedagógiai feladatok:

- a tanítás-tanulás folyamatának korszerűsítése (tartalom és módszer terén),
- a gyermekközösség szervezése – diákönkormányzat az iskolában,
- nevelőtestületünk demokratizmusa.

Segítettek ebben a munkában azok az iskolák, amelyek különböző szakmai programokra vállalkoztak. Az elméleti iránymutatást a folyamatos együttműködés biztosította.

Megismerkedtünk a rendszerelmélettel, a pedagógiai programkészítés tartalmi és formai követelményeivel, foglalkoztunk aktuális pedagógiai kérdésekkel – minden olyan területtel, mely igényként jelentkezett.

Változatos munkamódszerekkel dolgoztunk:

- szakmai napok, melyeket iskolák tartanak, így megismerkedtünk egymás szakmai munkájával;
- iskolakonferenciák, melyekre jó színvonalú iskolák vállalkoztak egy-egy fejlesztési ciklus lezárásaként;
- nyári táborok, melyek egy-egy pedagógiai kérdésre szerveződtek.

A fórumok, regionális tanácskozások elméleti megalapozást adtak a munkához; s óriási szellemi bázist jelentettek a belső kiadványok. A szakmai anyagok konkrét segítséget is adtak a folyamatos fejlesztéshez, hiszen az iskolákban – az iskolai élet egyes területeiről – készültek. Az országosan elismert szakemberek előadásai révén közel kerültünk a korszerű szakirodalomhoz. Kitágult pedagógiai horizontunk.

A '90-es években tovább fejlődött pedagógiai munkánk. Először munkaközösségekben dolgoztunk, majd 1994-től létrehoztuk az Alkotó Pedagógusok és Nevelőintézmények Egyesületét (APNE).

A fejlesztésre kijelölt területeken az alábbi lépéseket tettük meg:

1. A TANÍTÁS-TANULÁS FOLYAMATÁBAN

– 1986-ban indult iskolánkban – a „b” osztályokban – az anyanyelv NYIK-program szerinti tanítása. Pedagógiáját elfogadták a kollégák, a gyakorlatban is jó eredmények születtek, ugyanis a tanulók elsajátítják az önálló ismeretszerzés gyakorlatát. Új pedagógiai programunk szerint már csak az alsó tagozatban működik – az eltérő műveltségi tartalom miatt.

– 1989-ben a B-A-Z Megyei Pedagógia Intézet felkérésére bekapcsolódtunk a diagnosztikus vizsgakísérletbe, melyet a szegedi JATE Neveléstudományi Tanszéke irányításával végeztünk, s a 3 éves kísérlet után 1992-ben saját teljesítménymérési rendszert dolgoztunk ki – a kísérleti tapasztalatok alapján. Teljesítménymérési rendszerünk beépült a mai pedagógiai munkánkba is. Vizsgatapasztalatainkat a MPI kiadványban összegezte.

– 1990-ben készítettük el első pedagógiai programunkat. Ekkor iskolai életünkben jelentős változások történtek:

- egyműszakossá vált iskolánk,
- fejlesztő osztályokat hoztunk létre – alacsonyabb létszámmal,
- a lányok részére technika helyett háztartástant kezdünk tanítani – minisztériumi engedéllyel,
- 8 évre szóló képességfejlesztő programot dolgoztunk ki, de később anyagi okok miatt csökkentettük a tevékenységi kört,
- pályázatok segítségével könyvtárunkat médiatárrá fejlesztettük.

– 1991-től próbálkoztunk a differenciált oktatás továbbfejlesztésével, a matematikát nivócsoportos oktatással tanítottuk, de pénzügyi okok miatt megszakadt a gyakorlata.

– 1992 a helyi tantervkészítés első próbája volt. Kollégáink a MPI által szervezett tanfolyamon készültek fel az elméleti ismeretekre, majd ezek birtokában a történelem szakmai munkaközösség elkészítette az „Ember és társadalom” tantárgyi blokk helyi tantervet. Megjelent a MPI gondozásában.

– 1993-ban szakmai filmet készítettünk iskolánk pedagógiai munkájáról: összegeztük új lépéseinket, eredményeinket.

– 1994-ben bevezettük az 1. évfolyamon – felmenő rendszerrel tervezve – a Fifti-fifti alternatív tantervet, mely előkészítette iskolánkban a helyi tantervfejlesztés gyakorlatát.

– 1995-ben a KOMA pályázaton elismerésben részesültünk a Fifti-program tantervéért és a vizsgarendszer eredményeiért.

– 1996-ban a Calibra Kiadó megbízásából 6 tantervet készítettünk.

– 1997-ben elkészült iskolánk helyi tanterve – amely megfelel a NAT követelményrendszerének, s a KOMA I M Ft-os jutalomban részesítette tantestületünket.

– 1998-ban megismerkedtünk a magyar-angol kéttannyelvű oktatással, pályáztunk Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatához.

– 1999-ben indult az 1. osztályban a kéttannyelvű oktatás.

TANÓRÁN KÍVÜLI FOGLALKOZÁSOK

A tanórán kívül számos iskolai foglalkozás biztosítja a differenciált fejlesztést:

- a tehetségekkel szakkörben, képességfejlesztő foglalkozásokon készülünk a versenyekre;
- a gyengébbeket felzárkóztatással segítjük.

2. A GYERMEKKÖZÖSSÉG SZERVEZÉSÉBEN – DIÁKÖNKORMÁNYZAT AZ ISKOLÁBAN

Nevelési feladataink megoldásában segít a Kazinczy Diákönkormányzati Egyesület. A DÖK szervezi a diákok életét. Iskolapolgár szemléletű diákönkormányzatunk azt jelenti: minden tanuló tagja a DÖK-nek. Tanácsokba szerveződnek, s irányítják a tanulók mindennapi életét pedagógusok segítségével. A DÖK mind az alsó, mind a felső tagozatban működik.

Az Osztálytitkárok Tanácsa a gyermek- és diákjog érvényesítését segíti. További tanácsok:

- Ügyeleti Tanács,
- Tanulmányi Tanács,
- Kulturális Tanács,
- Környezetvédelmi Tanács,
- Egészségnevelési Tanács.

A DÖK irányítja iskolánkban a versenyrendszert is. Széles körű háziverseny-rendszerünk van, s bekapcsolódunk a városi, megyei szintű rendezvényekbe is.

VERSENYEREDMÉNYEK

Országos hírű bábcsoportunk van: a Zsarátnok Bábcsoport. 1994-ben szerveződött. Az Egri Országos Bábfesztiválon szerzett elismerések:

1994.	1. hely	Csíkos halacska;
1995.	3. hely	Háry János;
1996.	1. hely	Három kismalac;
1997.	2. hely	Bartók – Látomások;
1998.	2. hely	Bartók – Magyar képek;

1996-ban az V. Országos Angol Nyelvű Drámafesztiválon országos 1. helyezést értek el.

Legtöbb siker a következő területeken születik: angol nyelv, magyar nyelv és irodalom, földrajz, biológia, rajz. Jól szerepeltek tanítványaink az ének-zene és az informatika területén is.

HAGYOMÁNYOK

1988-tól viseli iskolánk Kazinczy Ferenc nevét. Ennek jegyében kiemelt szerepet kap nyelvünk ápolása, identitásunk erősítése.

Minden évben megrendezzük a Kazinczy Színházat, mely az éves kulturális munka összefoglalója. Legnagyobb esemény életünkben a Kazinczy-iskolanapok rendezvénysorozata – minden év márciusában.

JELKÉPEINK:

- Kazinczy gondolata: „*A hazai nyelv a nemzeti szeretetnek legszorosabb kapcsa.*”
- iskolazászló,
- iskolai emblémák,
- nyakkendők,
- Kazinczy-plakett (a 8 éven keresztül kiemelkedő tanulók kapják),
- Kazinczy-díszoklevél (tanulók, pedagógusok, szülők kapják),
- Kazinczy Krónika,
- Kazinczy Iskolaújság (évente 1-2 alkalommal jelenik meg),
- Kazinczy Színház.

3. A NEVELŐTESTÜLET DEMOKRATIZMUSA

Tantestületünk a minimális létszámváltozás eredményeként szinte állandó. Változás nyugdíjazás miatt van. A jelenlegi tantestület átlagéletkora 43 év, nők-férfiak arány 52:9; GYES-en 3 kolléga nő van.

A tantestület szakmai közösségekben dolgozik. A NAT műveltségi területeinek, részterületeinek megfelelően a 3. évfolyamtól vertikális rendszerben.

AZ ISKOLÁBAN VEZETŐI TESTÜLETEK MŰKÖDNEK

Felnőttek testülete:

- *Vezetői Testület* – az iskolában folyó pedagógiai, gazdasági, személyzeti, munkaerő-gazdálkodási munka átfogó irányításában, ellenőrzésében tanácsadó, döntést előkészítő funkciót tölt be.
- *Pedagógiai Testület* – konzultatív, véleményező és javaslattevő joggal bír.
- *Iffjúságvédelmi, Fegyelmi Testület* – korszerű nevelési módszereket javasol, alkalmaz a tanulók személyiségének fejlesztésére. Szükség esetén eljárást kezdeményez.

Felnőttek és gyermekek testülete:

- DÖK felnőtt és gyermek vezetőség
- Pedagógiai munkánk értékelése „önkontrolos” jellegű. Folyamatos, de évenként beszámoló készül: félévkor és év végén.

SZAKMAI FELKÉSZÜLTSGÜNK MUTATÓI

Tisztségek, megbízások:

- Iskolánk gyakorlatot biztosít a Miskolci Egyetem angol nyelvszakos hallgatóinak (3 fő vezetőtanár).
- A Kossuth Gimnázium 5. éves pedagógia szakos hallgatói iskolánkban végzik gyakorlatukat (szakvezető tanítókkal).
- Három kolléga szaktanácsadó a B-A-Z Megyei Pedagógiai Intézetben, egy kolléga a MVPI-ben.
- Az iskolavezetés mindhárom tagja, s további egy fő a tantestületből szerepel az Országos Szakértői Névjegyzéken.

Továbbképzés:

- Iskolánkban rendszeres a továbbképzéseken való részvétel.
- Tantestületünkben 16 fő szerzett diplomát, vagy jelenleg is tanul felsőfokú intézményben.

Pályázatok:

- Rendszeresen készítünk pályázatot, utóbbi időben kevesebb sikerrel.
- 1997-ben tantestületünk elismerésben részesült a helyi tanterv elkészítéséért, mely bekerült az országos tantervbankba.

4. INTÉZMÉNYI MINŐSÉGIRÁNYÍTÁS

Pedagógiai munkánk fejlesztése – az iskola bemutatása alapján is értékelhetően – az elmúlt 15 évben folyamatos volt. Tervezését sokszor külső tényezők is befolyásolták, tehát nem mindig a belső – szakmai – szempontok vezérelték.

Pedagógiai programunk készítését széles körű tájékozódás előzte meg. Készítettünk helyzetértékelést szülői, tanulói és pedagógusi körben egyaránt. Ezek ismeretében fogalmaztuk meg az új pedagógiai programunkban:

- céljainkat,
- küldetésnyilatkozatunkat,
- az általunk meghatározott minőségfogalmat, mely „gyermekképünk”-ben ölt testet.

A fentiek ismeretében meg tudtuk határozni értékeinket is, melyek mentén rendeződtek feladataink. Az önelemzés segített fejlesztési programunk kijelölésében is. Eddig jutottunk 1997-ben.

Ma – 1999-ben – az a feladatunk, hogy fejlesztő továbbképzésekkel elsajátítsuk a „minőségbiztosítás” elméleti és gyakorlati ismereteit, s megkezdjük rendszerépítő munkánkat. Ehhez helyzetértékelésünk segítséget ad.

5. MIT KAPTUNK AZ ELMÚLT 10-12 ÉVBEN AZ APNE-TŐL?

Olyan pedagógiai műhelyben dolgozhatunk, amely mindenkor választ keres és választ ad a „szakma” aktuális kérdéseire.

Ma is változatosak munkamódszereink: műhelybeszélgetések, fórumok, iskolakonferenciák stb. Közösséget teremtett, jól tudunk együtt dolgozni.

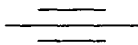
6. MIT ADOTT A KAZINCZY FERENC ÁLTALÁNOS ISKOLA AZ APNE-NEK?

A kezdeti tartózkodó magatartás után aktív lépésekre szántuk el magunkat:

- Vállalkoztunk szakmai napok szervezésére (diákönkormányzat, korszerű tanítási módszerek témában).
- 1993-ban a miskolci Vörösmarty Mihály Általános Iskolával közösen szerveztük meg a II. Nyári Pedagógiai Tábort – nagy sikerrel.
- 1995-ben – iskolánk 20. évfordulója alkalmából csatlakoztunk az APNE Pedagógiai Önarckép sorozatához. Elkészült a „Tükör” c. kiadványunk, mely pedagógiai munkánk összefoglalójaként jelent meg.
- 1997-ben – az APNE-val közösen megszerveztük a XX. Iskolakonferenciát – melyre aktuális iskolai kiadványaink készültek:
  - Pedagógiai programtervezet,
  - Helyi tanterv,
  - Teljesítménymérési gyakorlatunk összefoglalása.

Ebből az alakalomból összegeztük az iskolakonferenciák történetét is.

Az együttműködés gyümölcsöző. Történetünk első szakasza – dr. Petrikás Árpád elnök úr halálával – lezáródott. Mi – önfejlesztő iskolák vezetői – szeretnénk egyesületünket továbbra is működtetni.

SIPOS VIKTOR szaktanár
Széchenyi István Általános Iskola
Milota

Másodfokú egyenletek és egyenlőtlenségek grafikus megoldásának szemléltetése

Az általános iskolai anyagban gyakran nehézséget okoz a tanulóknak az egyenletek és egyenlőtlenségek grafikus megoldása, sőt tapasztalat szerint még a középiskolában is adódnak problémák ennél az anyagrésznél.

Az általános iskolában nehezíti a helyzetet még az is, hogy a lineáris kifejezésekben az algebrai megoldást a tanulók már ismerik, ezért könnyen előfordulhat, hogy feleslegesnek tartják a grafikus megoldást, ha pedig másodfokú kifejezés is előfordul (pl. $x^2 < x+6$ stb.), akkor az előforduló függvények ábrázolása, a függvényértékek nagyság szerinti összehasonlítása, a síkrészek elkülönítése a relációjeleknek megfelelően hosszadalmasnak és bonyolultnak tűnik.

Ennek az anyagrésznek a szemléltetésére készítettem (barkács eszközökkel) a következő eszközt (lásd a mellékelt ábrát). A koordináta-rendszer papírral beborított rajztáblára készült. A tábla mérete: 35 cm x 50 cm. Az y -tengely a rajztábla közepén (függőlegesen), az x -tengely pedig a rajztábla aljához közel helyezkedik el. Az egység mindkét tengelyen 4 cm. A számskála az y -tengelyen